

ZGODNJA DANICA.

Katolški cerkveni list.

Odgovorni vrednik in založnik: **Dr. Janez Kr. Pogačar.**

Lj. 38.

V Četertek 20. Kimovca.

1849.

Dva uzroka nevere pričijočih časov.

Ub časih, v katerih je božja beseda na rodovito zemljo padala, je tista tudi stoteren sad obročila. Vera, katero je božji Sin na svet pernesel, je svet zlo spremenila. Ljudje so začeli malike končevati, sužne osvobodovati, bogati posveten kinč preč devati, hudobni so hiteli v pušave pokoro delat. Ptujci so se bratje imenovali, sovražniki so se poprijaznili; bolniki so dobili usmiljeno postrežbo, vbožni prebivališa; ja nar divji narodi so jagnjeta postali, in kdo jih je tako prerodil? Nobeden drugi, kakor sveta vera, katero je Jezus na svet pernesel. Kako je bilo to mogoče? Imeli so po besedah s. Pavla ravno tistiga duha vere. (II. Kor. 7, 8.)

Per nas v pričijočih časih tak sad svete vere pogrešamo. Le posamesne zvezde žive vere se na nebu prikažejo, ktere pa ravno s svojo svitlobo razširanje nevere razodevajo, ktera pa na svojo mater prevzetnost in napuh kaže in ravno napuh je veri nar bolj nasproti. Napuh se zmirej bolj vzdiguje; povsod hoče ta peklenska pregreha kraljevati; ker res je, kar nek imeniten učen mož piše: „Vse hoče gospodovati, vse zapovedovati, vse postave dajati, nobeden pa noče postavam svoje volje podvreči, nobeden ne pokoren biti“. Ta žalostna resnica se povsod poterdjuje. Per navadnih ljudéh se ta napuh v neki sirovi zoperstavnosti proti vsi vikši oblasti razodeva, tudi taki napuhnjeni ljudje v vsim svojim unanjim življenji naznanujejo ne-

kako nespametno ja smešno ošabnost. Nizji ljudje posnemajo življenje imetnih; revež bi rad premozniga saj v obleki posnemal. Sin hoče staršem, hči materi zapovedovati in prav povsod ta nespametna ošabnost iz človeka sili. Per učenih je pa ta ošabnost per posluženji umnosti in družih dušnih moči prav očitna. Ti želijo, de bi bil Bog vse drugači vstvaril in vse drugači vladal, pa zakaj? Zato, ko ni pričijoče vladanje božje po njih misli. Kar oni s svojim berljavimi očmi ne spregledajo, mislijo, de ni modro in ni Boga vredno. Ja ti močje se raji prepirajo, kakor de bi molili; raji presodujejo, kakor de bi pametno preiskovali; raji ljudstvo nepokojujejo, kakor de bi ga podučili. In tako more vera od vsih stanov zginiti, kteri ni nobena reč bolj zoperna kakor napuh. Nekikrat je Jezus Jude hotel prepričati, de je on obljubljen Mesija, de je on od Boga poslan, in zato jih je zavernil na spričevanje Janeza Kerstnika, in tudi na čudeže, ktere je on (Jezus) storil; na to je pa perstavil; kako pa hočete verjeti, ker drugi per drugim le časti išete! Strašna beseda, katero je Jezus govoril, de Judje ne morejo verjeti, ker so le napuh v svojih sercih pasli! Vera torej le v ponižnim sercu korenino naredi, zato se ni čuditi, de se nevera razširja, vera pa peša, če se le kolikaj prevdari, de hoče napuh vse posiliti. Naši spredniki so bili ponižni, že njih obleka in vse njih unanje življenje je pričevalo od ponižniga serca, pa tudi njih vera je bila živa in terdna, po kteri okrepčani so clo čudeže od po-

niznosti dopernesli. Če stare pahištva naših sprednikov pogledamo, še v tistih se ponižnost razodeva, ker se lahko prepričamo, da niso iz pomanjkanja vednosti take ponižne prebivališa si delali, ampak da so dobro umeli nar lepši poslopje napraviti, kar so tudi per zidanji toliko lepah cerkvá, bolnišnic, in kloštrov prav očitno pokazali. V ti ponižnosti so dela spelali, da bi jih v pričejočih časih s čudenjem prevdarovali. So živeli možje, ki so bili tako rekoč preroki in resnični prijatli ljudstva, katerih imena pa današnji razsvitljen svet komej pozna, ker tudi ne razumé, kaj se pravi resnični prijatel ljudstva biti, ker ho tudi v svojim napuhu od dneva do dneva na pravi vednosti vbožniši, in tudi vedno terjiga serca, ker ga vera ne omeči.

Se bolj pa uma napuh vero opoвера, kar se vidi per toliko prevzetnih modrijanih, kateri so per svojih napuhnjenih mislih v strašne pregrehe zabredli. Če premislimo, vse krivoverstva skorej na svetu so svoj začetik v napuhu imele in tudi krivoverstva današnjih dni izvirajo iz napuha.

Zatorej preč z prevzetnimi mislami, preč z prevzetno obleko in nošo, ako hočemo, da bi Jezus, kralj miru in ljubezni, v naše serca prišel, vera se ozivela in da bi hudoben svet prerodila.

Čeravno je na svetu vse minljivo, vender imamo tudi nekaj večniga, to je božjo besedo. Iz te večne božje besede izvira vera, iz vere pa večno življenje. Ta dobrota, božja beseda, se mora pa v serce saditi in v serci ohraniti. „Učite vse narode“, je Jezus aposteljniam naročil. —

Pomanjkanje volje božjo besedo poslušati, in v serci ohraniti, je tudi velik uzrok nevere današnjih dni. Cerkev si zlo perzadeva že otrokam resnice s. vere v serce vsaditi, ali pa starši pomagajo, da bi otroci te svete nauke v serci ohranili? Se morebiti pričo otrok govorijo, čimui si bodo otroci tako glavo belili, rekoč: Mi smo tudi vse to vedili, zdej pa vender že nič več ne vemo. Ali pa starši otroke raji na pašo z živino pošljejo, kakor da bi otroci k podučanju šli. Tako že otroci vsi nevedni rastejo, ali je mogoče, da bi vera per tacih nevednih otrocih gorela?

Če so pa tudi otroci tako srečni, da starši si veliko perzadenejo, da bi bili otroci dobro podučeni, je pa to že zadosti, ali ni potreba te majhne lučice ohraniti, ali ni potreba vedno olja perlivati, da ne ugasne? ali ni potreba nauka ponavljati? Ker človek raste, se mora tudi vednost v verskih resnicah zviksevati, mora tudi vera močnejši prihajati. Ah se pa to godi? Kadar so otročje leta pretekle, se sploh misli, da se ni treba več učiti. Verske resnice mladi ljudje potem malokrat premišlujejo, mladenčci pridejo per svojih delih med ljudi, veliko,

pa malo prida slišijo, le razveseljevanja išejo; dekliči le to mislijo, kako da bi se mogle omožiti in tako preskerbeti. Verske resnice se učiti, mislijo, je le otročja reč in velikrat se sliši reči: Ko sim še otrok k nauku hodil, sim vedil od tega več povedati, zdaj pa imam druge skerbí in tako dalje. O slepota! o nesreča! Imaš druge skerbí, le za večnost nobene!

Pa če tudi v glavi ostane, kar se človek v otročjih letih nauči, je pa to zadosti? Časno blago in premoženje si ljudje vedno perzadevajo množiti, tudi trud in težava ni prevelika, da je le gotov dobiček! Ali v vednosti verskih resnic ni treba rasti, ali teh ni treba bolj in več vediti, kakor se jih je človek per otročjim nauku perdobil? Svet pač ne vé, kake zaklade ima na ponudbo, zato za vse drugo skerbí, samo za to edino, kar je potrebno, pa ne.

Kolika nevednost da v kersanskim nauku med ljudmi gospoduje, ni potreba družiga prevdariti, kakor nekatere nespametne marnje lanskiga in tekočiga leta: če je bila kaka pravlica še tako neslana, precej je ljudi motila, postavim: Zdaj ne bo potreba več k spovedi hoditi, spoved bodo odpravili in le kako malo jih je bilo, da so vedili, da je ta prazna, da spovedi nobeden človek nemore odpraviti, ker jo je Kristus postavil, in da nobeden človek ne more družiga osvoboditi, da bi k spovedi ne hodil, ker če ni po imeni le katolčan, se še le veselí, da ima to srečo, per spovedi svojo dušo grehov osnažiti. Iz tega se vidi in skleniti zamore, da bi precej divjost se začela, kakor hitro bi se božja beseda tako pogosto ne oznanovala, ker more vender le človek kaj v serce družiga semena božje besede dobiti, če se le ne umika, kar se pa vender per merzlih dušah vedno godi, odtod toliko nevere, ker tega nebeškiga zaklada nič ne poznajo. Kako ne bo nevera se razširila, ker ljudje vse druge reči raji poslušajo, kakor pa božjo besedo; kar per pijači slišijo, te besede lažnjivih prerokov jim več veljajo, kakor besede s. pisma.

Kako prijetno je bilo viditi ob nedeljah in praznikih, kadar je gospodar v sredo med otroke in družino se vsedel in spraševal, kar so v cerkvi slišali in če niso kakšniga nauka prav umeli, jim ga je on še bolj razjasnil. Otroci so besedo božjo iz ust staršev ponavljano slišali, so v cerkvi bolj na božjo besedo pazili, in tako je božja beseda stoteren sad rodila. V kolikerih hišah se pa današnji dan to godi? Bogu bodi potoženo! prav redke so take hiše, ktere bi bile po taki napravi božjim hišam podobne.

Zato glejmo, da iz serca vse napuhnjene misli odpravimo, božjo besedo radi poslušamo, in sleherin naj tudi po svojim poklicu in po svoji moči

bližnjimu rad kruha božje besede podeli, tako se bo gotovo vera oživela in s pomočjo gnade božje gorela.

Fr. P.

Darovi vere in čednosti.

O času kervave prekucije v poslednjim stoletji na Francozkim so živele blizo mesta Nansi štiri sestre, gospodične Mello de la Metairie, v tihoti Bogu in bližnjimu. Bile so še mlade, nar starji je še le 24. leto spolnila. Lepo izrejene so tudi za blagor družih gorele; cenile in čisiale vlado, ker so skerbni stariši že v njih nježne serca zasadili rahle cvetlice spoštovanja do kralja in ljubezni do vsih deželskih naprav in te so se tudi krepko vkoreninile. O tem silovitim in viharnim času so stariše zgubile in so same sebi prepušene zdej, ko vse vre in grozovinska derhal pogin proti temu, kdor vero in pravo krepost čisla, kdor se kralja in prave vlade derži.

Molitev je bila njih tolažba in s svojim premoženjem so podperale uboge, stregle bolnim, tolažile žalostne. Kjerkoli je bilo pomoči treba, tje so hitele in so poiskale revšino in potrebo clo v nar nižji bajti. Te velike zasluge so bile pa nekterim hudobnežem v spodtiko. Obdolžili so jih, de ljudstvo z darmi za plemenitnike pridobiti išejo, med ktere so tudi one slišale, in de bi utegnile biti sčasama s svojo derhalijo nevarne. Primejo jih in pred sodnike pritirajo, de bi od svojih misel in del odgovor dale. Stanovitno vse, še clo nar mlajši, gospodična cveteče lepote, obstanejo, de so le delale, kar jim je Bogu vdano sercé velevalo, de vere očetne in spoštovanja do prave vlade nikakor zatajiti ne morejo, de jim pa ni nikoli na misel prišlo, ljudstvo za-se pridobiti, ampak de so le potrebne, kolikor jim je bilo mogoče in kakor se pravim kristijanam spodobi, podperale.

Pri sodnikih, kterih opravek in veselje je bilo, kri prelivati, ne velja noben izgovor in niso se jim smilile nedolžne duše. Kar so si bili namenili, to se je moglo spolniti, akoravno je bila v nebo vpijoča krivica. K smerti jih obsodijo in sklenejo, jih prihodnji dan na moriše peljati; tačas pa so jih bili spravili v ječo, ktero so urni stolp (turn) imenovali in v ktero so le tiste vtikovali, kterih ure so bile soštete. Nad ječo je bila ura (časnica), ktera je četerti in ure grozovito glasno bila in kazalo je clo izid slednje sekunde naznanilo. V ta strašni kraj so tudi štiri sestre pahnili, jih še bolj v strah pripraviti in jim poslednje ure življenja še bolj ogreniti.

Kakor hitro so se duri ječe za njimi zaperle, so bile od življenja tako rekoč ločene, smert po rabeljnu jim je bila gotova. Z nobenim niso mogle govoriti, nobeden se ni mogel za-nje potegniti in

jih smerti oteti. Groza jih obide, kri jim v žilah oterpne in na vsih udih se tresenje. Solze se jim po belih licah uderó — pa ozir k Bogu jih z močjo in krepostjo navdá, sveste so si bile obilniga placila v nebesih. Priserčno so k Bogu zdihovale za krepost in stanovitnost v terpljenji. Celo noč so premolile in se vzajemno podbujale k stanovitnosti, življenje dati za vero in pravico.

Dan se napoči in ura se bliža, ktera jih je imela preseliti v večnost. Nekdo gre po stopnicah — ključi zarožljajo, pahi in ključavnice zaversé in duri se odpro. Sestre padejo na kolena, prosijo Boga, jim o smertni uri moč dodeliti, in se objamejo ravno, ko beriči vstopijo, jih odpeljat na moriše. Pred ječo se je množica ljudi našla, te sploh obžalovane sestre viditi in od njih slovo vzeti. Viditi jih od stražnikov in beričev obdane, zasumé, ker slednjimu se je milo storilo, de bodo nedolžne deklice darovi zlobniga, obdivjaniga ljudstva. Ko bi trenil, vse vtihne in le zdihljeji pricijočih mater in hčer in vsih, kterim je njih milodarna roka pomagala, težko breme revšine in siromaštva nositi, se slišijo. Vender se tu in tam kdo zadere: „Smert in pogin kraljevi stranki! Na moriše z tercijalkami“. Pa jaderno so omolknili iz strahu pred dobro mislečimi, kteri so s solzami v očeh pogledovali na dobrodelne gospodične.

Počasi se pomika proti morisu ljudstvo, ktero je razno svoje usmiljenje s sirotami razodevalo. Ko tje pridejo, se sestre objamejo poslednjikrat v življenji — starji dvigne svoj beli perst proti nebu, kjer bodo kmalo v družbi svojih starišev, nastopi oder in v trenutji ji glavica odleti, potem drugi in tretji. Marsikterimu gledavcu so debele jagode na lica perigrane, marsiktera gledavka je točila solze izvirajoče iz hvalezniga serca. Zdej pride nar mlajši, 15 let stara deklica, na versto. Z obema rokama si pokrije obličje, de bi ne vidila kervavih trupel svojih ljubeznivih sester, se spusti na kolena, malo pomoli in stopi na kervavi oder. Rabelj ji od obraza roke odterga in deklica stoji v krasni lepoti pred gledajočo množico. Solze se blesketajo na njenih licah, kar je nježno obličje še bolj povelečevalo in vsih serca k usmiljenju nagnilo. Oči proti nebu povzdigne, sonca žark ji v obličje posija, angeljski svit jo oblije in ponebesi — in zdelo se je, de se hoče pozemskimu življenju, kjer le hudobija in krivica sluje, odtegniti in se v zbirališe zveličanih povzdigniti. Nje obraz rabeljua terdo serce omeci. Roke, ktere je že stegnil po nedolžnosti, zaverne, se ozre proti ljudstvu obrnjen na deklico in množico k usmiljenju pripraviti pravi: „Škoda mlade kervi; petnajst let še le ima“.

Milost! milost! odmeva od vsih strani. Dekle je premlado, de bi bilo kaj regresilo. Vlada ljud-

stvena vsaj otrok ne bo morila“. Tu spregovori nježno bitje: Nisim več otrok, petnajsto leto sim že spolnila. Moje ljube sestre so padle pod to morivko — niso bile krivičnisi od mene. Tudi jez čem umreti, in se v njih družbi zopet radovati“.

„Ne bo dal“, vpije množica, „nedolžne kervi ne dalje prelivati. Bodi oteta!“ — Jez išem le milosti pri Bogu, pravi deklica, ter oči in roke v nebo vpre — tam so moje sestre krono mučenic prejele. Rabelj! stori, kar je tvojiga opravila. Meni smert ni strašna; ne morem dalje živeti med ljudmi, kateri vero in pravo vlado čertijo, umerjem Bogu in kralju zvesta“. Tu zahrume kervolivci in vsa njih brezbožna derhal: Položi ji glavo k nogama, ona ne ve svojih dolžnost.

Z nevoljo stegne rabelj zopet svoje roke po nedolžnim daru in glava leži v prahu. Marsikoga serce je to grozovito delo hudo hudo ranilo. Rabelj, čigar opravilo je bilo svoje roke s človeško kervjo skruniti, kateri je že tavzente krivičnih in nedolžnih nemili smerti v naročje posadil, ostermi o tem, kar je zdej po povelji sodnikov storil. Kervave podobe štirih sester, sosebno nar mlajši, so mu vedno pred očmi. Ne more se pripraviti še dalje biti slepo orodje v rokah kervoželjnih prekuencežev. Ni ga bilo več na kervavim odru — čez malo časa je bil merlič. Vest ga je hudo pekla in mu vedno očitala, zakaj de je v ti homatii na besede zlobne puntarske derhali toliko nedolžne kervi prelil. „Bogu je prijetno, ako bo kdo zavoljo svoje vestnosti zatiran in krivico terpi. Ako bote tedej zavoljo nauka Kristusoviga preganjani, imejte se za srečne, zakaj duh božji, kateri vam čast in moč zagotovi, čuje nad vami“. Pet. II. 19. IV. 14. J. Marn.

Ne motite se, Bog se ne da zasramovati.

To prislovo beremo v pismu sv. Pavla do Galacianov in: „Kar človek seje, bo žet“. Ta izrek se tudi v življenji vidama poterditi. Kako dostikrat dobrodelnik že tu vživa sad svojih del; kako nasproti pa nadloga tepe tega, ki je hudo storil. Nekaj posebniga je res, ko marsikdo pravi, ta in ta je to in to dopernesel in zato ga je ta in ta šiba zadela; vender se nakloni, de se človek v marsikteri okolisini teh in enacih predsodeb in misel ne more ubraniti.

Topnik ali kanonir stoji ravno pred začetkam bitve v sedemletni vojski tik topa, kteriga je oskerboval in ker se ravno nevihta bliža in grom strahotno doni, hoče samiga sebe in svoje tovarše vjunčiti, ter derzno pravi: Le gromi ti gori v svojim nebu, tudi pri nas bo kmalo gromelo in tu bo treskalo, de bo joj! To ponovi drugič, tretjič — ne-

vihta se približa in strela je vdarila možaka, ki je tako govoril.

Ni dolgo, kar je v nekim kraji med živino nevarna in pogubna kuga razsajala in v čigar rano se je strup kake merhovine zaplodil, je umerl v kratkim brez otebe. Že je v saboto večer sonce od hribov slovó jemalo, ko se mestnik, prav serborittec, pelje po mervo na svoj travnik v okrogu mesta. Ker je od dalječ čul grometi, dvigne vile žugaje proti nebu in kolne Boga, de je bilo groza! „Kaj je bilo to?“ pravi hipoma svojimu hlapcu, kteriga je bil seboj vzel, in odergne od obraza nevarno mušico, ktera ga je bila ravno kar vpičila. „Menim, de ni nič“, klaverno povzame, ker je spoznal, de je bil obad, ki je iz merhovine njemu moriven strup donesel. V obličje kmalo zateče, zavest zgubi in drugi dan mu je v zvoniku zaklenkalo.

Imeniten mestjan je imel sedmero zalih sinov, kateri so pa vsi nemi (mutasti) bili. Velika žalost zastran nemile osode otrok je vedno objedala očetno serce, in nikakor mu ni šlo v glavo, zakaj je ravnonjega božja roka tako zlo vdarila. Eniga dne pelje svoje mutaste sinove na sosedovo pristavo, kamor so mestniki hodili sirovo mleko in sir jest. Žalostni oče milovavno pogleduje svoje sinove, ki so zdravi in lepiga lica krog mize tiho sedeli. Solzé so mu v očeh igrate, in marsikterikrat je zdihnil: O Bog! s čem sim si to zaslužil. Vlastnik te pristave to zapazi, migne očetu na stran in pravi: Vidim, de vam nadloga sinov neusmiljeno serce reže — pa ne čudim se o tem. Ali se spomnite, kako ste še fanté pticam zanke nastavljali, vjetim jezičike ruvali in jih s priserčnim smeham spušali? Te sirotice, ktere odslej niso več mogle Bogu slave prepevati, so vas zatožile in vi nimate nikdar iz ust svojih otrok sladkiga imena „oče“ zaslišati.

Lakomen mlinar je mlel skorej sleherno nedeljo; tudi med opravilam sv. maše se je večkrat kamen njegoviga mlina sukal. Velik praznik je bil, on ni le sv. daritve opustil, ampak še clo opoldan na delu bil. Sonce zahaja, njega le ni. Na večer ga gre žena iskat in najde mertviga na tleh z vso razmesarjeno stranjo. Ko je zarano iz hiše šel, se je pritožil zastran rahliga vetra in pridjal: Malen hočem tako vravnati, de bo brez preneha tekeli in de mu bo vsaka sapica služila. Tu je čakal in vidil kmete in kmetice z otročiči memo v cerkev iti, on pa se je skrtil, ker mu je vest krivico očitala. Ko so odšli, se vstopi zraven mlina na zemsko rebro (griček) in pazi na oblake. Veter potegne, veternice zadervi, ktere skopuha pobitiga kacih trideset korakov v stran zaženó.

Hudobni Nikanor je sklenil Jude v saboto vdariti. Nektete je sila v njegovi armadi zaderževala, kateri mu ta prederzen naklep odsvetujejo, ter pra-

vijo, de se ne spodobi, na Bogu posvečenim dnevu se bojevati. Od svoje mogočnosti in velikosti preslepljen vpraša; Je li mogočniji Bog od mene, kateri bi zapovedoval saboto praznovati? Judje ponižno odgovorijo, de je Jehova v nebesih. Prav, reče derzno Nikanor, jez mogočniji na zemlji vam zapovem orožje prijeti. — Bitva je minula, Nikanor tepen in na boriši med mertvimi najden.

Pri tacih prigodbah, ktere so sebosno dan današnji tako mnogoverstne, vernika razne misli obhajajo, pa kdo bo naravnost rekel: Glej! to je kaznen za to in to tvojo pregreho. Mar premislimo, kaj Kristus od tistih pravi, nad kterimi se roka božja razvidno kaže. Od človeka, kateri je bil slep rojen, se bere pri sv. Janezu 9, 1—3. In zopet pri sv. Luk. 13 1—5., kaj je Gospod sodil od tistih, ktere je Pilat dal poklati, ko so ravno darovali in od tistih, ktere je stolp (turn) v Jeruzalemu blizo studenca Siloe pobil. Resnično je tedej, ne sodite, de ne bote sojeni; pa ravno tako resnično je tudi: Nikarte se motiti, Bog se ne da zasramovati. Kar kdo seje, bo žel. J. Marn.

Mekinjski samostan s. Klare.

(Konec.)

Imena opatic ali abtošic Mekinjskiga samostana so v Mekinjski cerkvi, v kapeli s. Kolomana na zidi zapisane, kjer je per vsacim imeni posebej lepo izobraženi gerb, kteriga je vsaka abtošica posebej imela. Leté abtošice so zapored:

1. Klara Galenberska v leti 1301. Ta je bila heč Sigfridova, kateri je bil ta samostan utemeljil.

2. Katarina Šenkovka (Schenkin) iz Osterville. Nje se še spominja v leti 1312 in 1314.

3. Neža Weiseneška (von Weisseneck), korošica, ktere se še spominja v leti 1317.

4. Marjeta Mündorfka (von Mündorff.)

5. Marjeta Kroprivniška (von Rabenberg.)

6. Elizabeta Hebenstreitka (von Hebenstreit). Ta je bila heč Friderikova in Klare Galenberske. V leti 1340 in 1344.

7. Neža Ptujška (von Pettau).

8. Marjeta Kolovška (von Gerlachstein).

9. Ana Mosheimka (von Mossheim).

10. Kunigunda Vitanjska (von Weittenstein) v leti 1374.

11. Elizabeta Paradajzarca (Paradeyserinn) v leti 1397.

12. Barbara Poljčevka. Nje brat Peter Polje je bil fajmošter v Moravéh in viši duhovnik (Erz-priester) na Gorenskim v leti 1441 in 1447.

13. Neža Velsperška (von Welsberg).

14. Kunigunda Ojstroverharcia (von Scharfenberg).

15. Katarina Krajska (von Kraig).

16. Maria Turjaška.

17. Neža Kamniška (von Stein).

18. Neža Celjska.

19. Ana Pišaška (von Peyschatt).

20. Ana Bernekarca (Ferneckerrinn).

21. Marjeta Herberstajnska.

22. Jedert Joštovka (Jöbstlin) v leti 1498.

23. Ana Hertenfelska (von Hertenfels).

24. Ana Lamberska, rojena v leti 1486, sestra Volbenkova in Jožefova, ki je bil krajnski deželni poglavar 1539.

25. Magdalena Lamberska.

26. Kunigunda Zaverca (Sauerin).

27. Katarina Zaverca.

28. Suzana Gornjograjška.

29. Jedert Radovka ali Radoviška (Radauitzin, Radauitschin).

30. Lavra Koronina, Goričanka. Ta je včasih svoje luteranske prijateljce na pojedine povabila. Tomaž Kren, Ljubljanski škof, je imel tudi eno sestro v tim samostani, ktera mu je od svoje abtošice marsikaj utegnula povedati. On je abtošico Lavro per Papeži tožil. Papež Klemen je v tim obziru velicimu vojvodu Ernestu 24. Grudna 1592 pisal, de naj namreč perpomore k odpravljenji Mekinjske abtošice, ki je posvetna, in zavolj luteranstva v sumi, ker ona Luterane k pojedinam vabi. V ti reči je bilo napravljeno natanjčino preiskovanje, pa abtošica je bila popolnoma nedolžna spoznana.

31. Ana Hrenovka (Crönin), sestra Ljubljanskiga škofa Tomaža Hrena.

32. Klara Goljanka iz Gorice (Galiantzin kakor napis v cerkveni kapeli kaže; ali Gulianitza, kakor kaže napis, ki je nad velicimi vratmi nekdanjiga samostana ali zdajne Mekinjske grajsine). Ob časi te abtošice sta bila Juri Sigismund Galenberski in njegov brat Janez Friderik v leti 1682 samostan popravila.

33. Terezija Halerca, baronka.

34. Katarina Atthembska.

35. Rotija Galenberska.

36. Leopoldina Galenberska.

37. Bernardina Batthyanka (von Batthyan).

Mekinjske redovnice so imele doma po dva duhovna za božjo službo opravljati. Eden zmed tih dveh je bil njih navadni spovednik. Ščasama, ko je bil v leti 1493 v Kamnici franciškanski samostan od Cesarja Friderika IV. dovoljen, je bil po navadi en duhovni tega reda njih izvanredni spovednik. Ob posebnih perložnostih in godéh so hodili tudi franciškani v Mekinje božjo službo opravljati ali ljudstvo spovedovat. Zadnja dva domača duhovna Mekinjskiga samostana sta bila g. Jožef Poklukar spovednik in g. Andrej Kratnar. Letá g.

Andrej Kratnar je po nehanji reda s. Klare v Mekinjah, in po preseljenji ostalih redovnic v Velesovo per Ljubljanski škofii sprosil, de je zavolj Bistrice, ki rada večkrat mostove pobere, de ni bilo moč do fare v Kamnik, in zavolj Nevlice, ki ravno tako pot do Neveljske fare zapera, preskerbela dovoljenje v leti 1787 Mekinjsko podfaro napraviti. G. Andrej Kratnar je bil tudi prvi fajmošter per novi Mekinjski podfari. Kjer je zdaj farovž, je bilo ob časih redovnic stanovanje domačih duhovnov, in pa to v gornjim kati ali nadstropji. Spodej je sodnik stanoval, kteriga so klarizarce kot zemeljska gosposka imele, de je podložnim sodbe sklepal. V samostanu, kjer je zdaj sodna pisarnica je bila pred samostanska obednica (Refectorium) za pozimske čase. Kjer je politiška pisarnica, to je, kjer je prvi tukaj zgor imenevani napis, tam je bila poletna obednica.

Posebno pobožnost so imele te redovnice do presvetiga Rešnjiga Telesa, in do Dvice Marije. V nedeljo po prazniku s. Rešnjiga Telesa se je tukaj obhajal s posebno slovesnostjo sprevod letiga presvetiga Zakramenta. Klarizarce so oblekle po štiri pare nekaj večih, nekaj manjših mladenčikov, de so bili kakor angeli s perutami. Nekatere oblačile, koljenke ali nogovice itd. so tistim, kteri so bili bolj revni, tudi popolnoma v dar dale.

Tako so god Zakramenta posebne božje ljubezni s kersansko ljubeznijo, ktera se v djanji kaže, praznovala, in zraven svoje nedolžne veselja imele.

Bratovšina Mariiniga serca je praznovala spomin Mariiniga serca: 1. Drugo predpepelnično nedeljo imenovano seksagezimo; 2. Tretjo nedeljo veliciga Travnja; 3. Pervo nedeljo Kersnika; 4. V nedeljo po velicim šmarni; 5. V nedeljo po Materi Božji spočtji v Adventi. Ob tih godovih je povabila abtošica iz frančiškanskiga samostana izvanredniga spovednika redovnic in tudi druge duhovne reda s. Frančiška, de so ljudi spovedovali; eden izmed njih je pa pridigval. O poldne so jih klarizarce pogostovale. Po jedi so frančiškanski duhovni domu šli; prišli so pa fratri, ker je bil te dni popoldne sprevod, de so bili z družimi vred per sprevodi.

Križev teden v sredo se je po navadi ob 8 uri vzdignil sprevod od perfarne, to je šutenske cerkve. Zdaj so šli perfarni duhovni in frančiškani v Mekinje, kjer je g. fajmošter (tehant) preskerbel peto mašo; zraven so tudi Frančiškani po 4 ali vsaj po 2 maši po nameni gospé abtošice opravili.

Za god s. Klare, začetnice klarizarskiga reda, to je za 12. dan veliciga Serpana je abtošica povabila Frančiškanskiga gvardjana ž njim štiri levite, dva akolita, in šest tacih, de so sveče nosili, verh tih pa eniga za pridigo, in izvanredniga spoved-

nika redovnic. Vsi ti zunaj pridigarja, in zunaj spovednika redovnic so že s. Klari na delopust popoldne ob dveh imeli večernice. Po večernicah so redovnice pele: Salve Regina (to je Češena si kraljica itd.) Ko so to spele, so leviti pred altarjem Y. „Ora pro nobis sancta Dei Genitrix“ zapeli. Na to so na kori odgovorili s petjem. R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi. Potlej je gvardjan, ali kdor je bil za veliciga per večernicah pel molitev: Omnipotens (to je O vsigamogočni večni Bog, kteri si telo prečiste Dvice Matere Marije itd.) Nazadnje je še zapel: R. Divinum auxilium maneat semper nobiscum. Ino na kori so odpele R. Amen.

Ko so Frančiškani od altarja prišli, so jih Klarizarce pogostovale z malo južino. Se ve, de so spovedniki popoldne kakor tudi drugi dan dopoldne še dosti imeli v spovednicah opraviti.

Na s. Klare dan ob devetih je vkupej zvonilo, zdaj je bila peta maša, med mašo pa pridiga. Opoldne je abtošica vse, ki so imeli z božjo službo ali kaj družiga taciga opraviti, pogostovala. Po južini je pridigar z dvema levitama večernice pel. Za vse te opravila so imeli Frančiškani jed, in to kar so jim redovnice ob družih perložnostih dali.

Za vse božične praznike so imele redovnice navado si od Frančiškanskiga samostana patrov naprositi, de so jim hodili božjo službo opravljat.

Poglejmo se dela milosti, ki so jih Mekinjske Klarizarce opravljale. Med neizrečno velikim številam teh del vzemimo v misel le tiste, ki so jih ob kacih posebnih perložnostih dopernašale. Vsak teden so celo peko kruha samo za reveže napravile. Ako je kdo v soseski zbolel, so mu z boljim živem postregle, in k zdravilam perpomogle. Mesca Prosenca je vsako leto abtošica poslala Frančiškani v Kamnik pitaniga prešiča. Za post jim je imela navado vsako leto sočivja poslati, za kar se je gvardjan pred imel le nekoliko perporočiti, potlej pa zahvaliti. Za kresni dan so dajale mladosti, ktera je na treh krajih Mekinjske vasi kresovala, ali kreskurila, živeža, slanine, kaše, moke, sira itd., de so si od začetka pod milim Bogam kuhali; poznejši čase so si pa to tudi v kaki hiši skuhati dali. Lepo se je pobožnim divicam s. Klare zdelo mladosti kako nedolžno veselje pervošiti. Okoli maliga šmarna so dajale pobiravcam kamniškiga frančiškanskiga samostana, kteri so šli na Dolensko, na štajarsko in v Ipavo mošt brat, suhiga mesa, sočivja, maliga kruhika in kacih močnih pijač za pokrepčila. Za vse to so se patri nekoliko pred perporočili, in potlej zahvalili.

Od začetka je bil ta samostan močno na samoti, de bi bil pa pred hudobnimi ljudmi varniši, so dale redovnice ljudem okoli seliša in zemljiša. Tako se je tod cela soseska narasla.

Mekinjska okolica ima zdravo sapo, kakor še dan današnji Ljubljanci spoznajo, ki se zdrave sape navžit, ali v bolehnosti pokrepčat v Kamnik hodijo. Samostan je bil na prijetnim kraji, to mora spoznati kdor semkej pride. Oglejski patriarhi so imeli torej navado po en mesec na leto semkej stanovati hoditi.

Kaj pa je po odhodu redovnic letá lepi imeniten Mekinjski samostan? Ko so bile redovnice pregnane, je bil ta samostan lastina krajnske dežele tako dolgo, de ga je Križki g. baron Alojzi Apfalterer v leti 1826 za 31.000 goldinarjev, se ve de dobriga denarja, kupil. Letá gospod ima dan današnji notri pisarnice zedinjeniga Križkiga in Mekinjskiga kantona. Se ve de, ker je prostor velik, so notri tudi kantonske ječe, in stanovanja gg. vradnikov.

Pustimo sodbo na stran ali je prav ali ne, de je Cesar Jožef samostane odpravljaj, namest to presojevati, zdihujmo s s. Materjo katolško cerkevjo rekoč: O vsigamogočni večni Bog, daj, de se bo naš ustavni Cesar, in de se bodo vsi, kteri ž njim vred vladajo, napačnost varovali, ker njih napačnosti, če so tudi majhne viditi, utegnejo imeti hude nasledke.

M. Ravnikar.

To je prava ljubezin!

Francišk Quise, Lotarinski vojvod, je bil pri Dreu kalvinsko vojsko zmagal, in oblegel mesto Rouen, kjer se je bil sovražnik ogradil, in sklenil se serčno in terdovratno braniti. Vjeli so pa ondi sumniga človeka iz sovražne strani, ga pripeljali k vojvodu, in mu pravili, de se jim zdi, kakor de bi ta človek nekaj hudobniga bil namenil. Vojvoda je vjetnika sem ter tje popraševal, se prepričati, če je res zadolžen ali ne. Zapeljanec je odkrito povedal, de je bil sklenil, vojvoda umoriti. „Kaj sim ti pa hudiga storil“, ga vojvoda priljudno in perjazno popraš, „de mi po življenji strežeš?“ — „Vi mi niste sicer nič hudiga storili“, reče protestant, „pa sovražim vas zato, ker moji veri neprenehama tako goreče nasprotvate“. „Po tvojih besedah bi mogel soditi“, mu reče vojvod, „de ti tvoja vera privoli, me umoriti; moja vera pa meni zapoveduje, de naj ti odpustim; sodi iz tega, ktera zmed nju je boljši“. To povedav, mu ukaže konja osedlati, pridá še sto tolarjev za pot, ter ga svobodniga spusti.

S to neslišano velikoserčnostjo omečen, pade vjetnik vojvodu pred kolena, in prosi: „O veliki gospod in stanovitni varh vere! dovolite mi srečo, de se smem verniti v katolško cerkev, in v vašo službo stopiti. Vi ste v resnici naj vikši čednost in naj težji djanje dopolnili, vi ste odpustili svojimu smert-

nimu neprijatlu, zaslepljenimu sovražniku, in ta vekomaj vam dolžnik ostane“. Bl.

Prelepi večer v Cernim Verhu.

„Veselite se v Gospodu“. S. pismo.

Naša mati vesoljna cerkev ima v svojim svetim življenji veliko pobožnih prilik in obredov, slabostnimu duhu zvestih vernikov toliko čersteji proti tistimu pomagati, ki je edini preblagi izvir vsih duhovnih dobrot; ona kaj vesela podpera svoje stanovitne ude v njih težavnim popotvanji s posebnimi blagoslovi in milostmi in jih po tem takim zmožne stori, popolno zveličanje, enotni konec vsiga trudenja in prizadevanja na zemlji, toliko srečnejši in hitreji doseči. Nar imenitniši delo pa, po kterim s. cerkev revnimu človeštvu pretežko vojskovanje z grešnim svetam polajšuje, in ga v edino osrečavni veri močno uterduje, je gotovo slovesna podelitev svete birme, od ktere s. apostel takole govori: „Bog nas je z vami v Kristusu poterdil in mazilil, on nas je tudi zapečatil in dal zastavo Duha v naše serca“. 2. Kor. 1, 21. 22.

Kolikanj Bogu vdana kristijanska duša po resnični prejemi tega zakramenta, ki nam v strašnih zmotah in tolikošnih zapeljivostih sveta posebno pomoč in milost da, živo hrepeni, je priserčna pobožnost naše podfare vidno pokazala. Nekaj po pastirski skerbi in naredbi naših ljubljenih gosp. duhovnov, nekaj pa po lastnim nagibu in veliki želji Njih Prezvzisenosti našiga milostljiviga knezoškofa Antona Alojza spodobno in častitljivo pozdraviti in sprejeti, se je številata truma dragih podfarmanov že v večer težko pričakovaniga prihoda presvitliga gosta z Njih visoko veljavnimi g. spremniki, na lepim prostorčiku sred cerkvene vasi s častito duhovšino in lepo vredeno šolsko mladostjo prilično snidila. Gorečih želj se je zbrana množica pogostno ozirala po zmiram bolj in bolj se temneči gori do terde noči: — kar zagromi puškini doa zverh gore in glej! mnogokratno bučenje možnarjev pozdravi prav lepo visociga pastirja, ki se spremljeni od nasprot poslanih svetilnic po sternih in mračnim potu približujejo. Veselo zadoni lepo vbrano petje zvonov Njih srečni prihod povelicati, ter oddaljenim boguzbranim ovčicam to novo srečo naznaniti. Temno noč, ki je že zemljo obdajala, so plamneči dupljirji s svojim bliskam razjasnili in krasnost priserčniga sprejetja zlo pomnožili. — Nehoté se je v ti praznični priliki naš duh v tiste čase nazaj zamaknil, ko so našiga Gospoda Jezusa Kristusa o njegovim slavnim odhodu v Jeruzalem s stoternim: „Bodi česen, kteri pride v imenu Gospodovim! Hozana po višavah!“ pozdravljali in mu od vsih strani priserčno veselje gnali. Ravno take, če ne še ve-

liko čistejši želje so tudi naše serca navdajale, ko se je nam vender v zadnje prigodilo, tako srečnim biti, Njih Prevzvišenost v svoji sredi zagledati in Jih radostniga serca v krasno okinčano božjo vežo spremiti, kamor so se koj po srečnim dohodu, akoravno je že precej kasno v noč bilo, podati blagovolili. S pobožno molitvico smo tu Narvišimu vso čast in hvalo skazali, ki je našimu visoko slavnimu duhovnima Očetu tudi v našo cerkev zopet srečno in zdravo priti dal, naj bi On dovolil, Jih še mnogo mnogo let v tolažbo revnih duš in podporo ubozih pri ljubim zdravji ohraniti.

Po tej kratki molitvi se je pobožna množica veselo razšla; vprična duhovšina je pa svojiga svitliga vodja na Njemu odločno prenočiše v tukajšni farovž spremila.

Drugi dan po tem so Njih Prevzvišenost naprej praznično daritev s. maše obhajali, in potlej se je slovesna delitev s. birme z zbranim duham v prav lepim redu godila. Šemerl.

Katoličanstvo na Irskim.

V letu 1672 je bilo na Irskim 800.000 katolčanov, in 350.000 protestantov. Do leta 1841 se je število katolčanov namnožilo do 7,943.940 duš; protestantov pa (anglikancev in nonkonformistov) je bilo samo 850.000 duš. Katolcanje so se tadaj pri vsih njim sovražnih deržavnih postavah sedemkrat pomnožili.

Po oznanilu nekiga odbora leta 1837 je bilo tačas na Irskim 90 luteranskih fará, ki še po dvajset farmanov niso imele; 124 pa jih je bilo, ki so imele med 20 in 50 protestanskih farmanov; — 41 pa jih je bilo, ki niso imele celo nobene dušice! V eni taki protestanski fari je zunej duhovnove le ena sama druga protestanska (krivaverska) deržina živela. In ko je enkrat njih rektor (viksi duhoven) hotel v njih cerkvi pridigovati, se je našlo, de je bila goska v prižnici gnjezdo naredila. — — — To je za resnico smešno viditi; ali kar se blagoslova tiče, kteriga protestanske fare po južnim Irskim razširjajo, obljubim, de bi ondi po vsih prižnicah ravno tako zamogle goske svoje gnjezda porahljati. — Kar tiče cerkvenih dohodkov, je za 852.000 protestantov hierarhija dveh nadškofov, 10 škofov in 2207 duhovnov. Eden tih nadškofov ima na leto 12.067, drugi 7706, Cloghenski škof 10.000, in Derryski 8000, skupno farniško duhovništvo pa 680.838 funtov šterlingov, ako tudi ne štejemo sem dvornic (palastov), vertov, farnih hiš in duhovskih zemljiš. Sem gre še Dublinsko veliko učiliše, ktero, že samo po sebi toliko bogato,

od leta 1800 iz deržavne blagajnice 3,381.600 funtov šterlingov v pomoč dobiva. Rimsko-katolska cerkev pa, kteri nekdanje lastništvo večjiga dela tega obilniga premoženja pripada, za prevagljivo večino naroda na izhodu, jugu in zahodu službo v resnici opravlja, in vender od deržave ne dobi ne prevertaniga krajcarja. Zamore li tako stanje poleg zdraviga uma in pravice še dalje obstati? —

(Iz parl. gov. g. Rulph B. Osborne-ta.) J.

Razgled po keršanskim svetu.

Ljubljana. Pretečeno nedeljo, 16. t. m., se je redovna vožnja po železnici z veliko častjo začela. Zato je pa tudi tisti dan veliko ljudi od blizo in od deleč v Ljubljano privrelo in z Ljubljančani vred popoldne se na kolodvoru sošlo. Splošno veselje je le to kalilo, de so bili presvitli Cesar od bolehnosti zadržani, to slovesnost s svojo pričnostjo povikšati. Namesti sebe so poslali gosp. nadvojvoda Albrehta, kteri je bil, kakor namestnik cesarjev, prav častito sprejet. Dva hlapona „Ljubljana“ in „Triglavl“ po imenu sta perdirjala prva v kolodvor z nadvojvodam Albrehtam, ministram Brukam in z mnogimi povabljenimi gosti iz Dunaja, Gradca, Maribora in Celja, ktere je zbrana množica z veselim glasom pozdravila. V Celji je tem gostam persedlo 50 Ljubljančanov, ktere je g. grof Hohenwart, kakor namestnik našiga dežel'niga poglavarja častitim gostam naproti peljal. Kmalo po petih so topi na gradu zagromeli in zvonovi vsih mestnih cerkev zapeli ter zaželjeni prihod imenitnih gostov oznanili. Ko so se krasno okinčani hlaponi v ravno tako krasno okinčan kolodvor perpeljali, je deželni poglavar, grof Welsersheimb, gosp. nadvojvoda prvi sprejel; na to ga je g. Guttmann v imenu mestne srenje spodobno nagovoril in se za skazano čast zahvalil ter ga prosil, de naj presvitlimu Cesarju vdanost vseskozi zvestih Krajncov oznaniti blagovoli. — Po tem so prečastiti knezoškof obdani od svoje duhovšine železnico in hlapone blagoslovili, v znamje, de ljudje v sredi pozemeljskih perzadetij nimajo skerbi za nebeske reči pozabiti, in de vse trudenje stvarjeniga uma le takrat človeka pelje k zaželjeni sreči in pravi resnični blagosti, če Bog iz nebeskih višaj svoj žegen nanj izlije.

Gaeta. Sv. Oče papež so se 4. dan t. m. peljali v stolno cerkev tega mesta, in so tam zbrani množici apostolski blagoslov podelili. Potem so se v družbi Neapolitanskiga kralja in več kardinalov podali v barko, in se peljali skoz kanal Pročido ter per Granateli stopili na suho, in v gradu Neapolitanskiga kralja obstali, kjer je bilo več kardinalov za Njih sprejem perpravljenih. Ko so se Papež od Gaete ločili, so mnoge darila za prebivavce tega mesta v hvalin spomin zapustili.

Nadškof v Parizu so vse škofe svoje nadškofske okrajne v zbor povabili in vse verne svoje škofije v pastirskim listu k molitvi opominjali, de sv. Duh, ki kat. cerkev vseskozi vlada, vse k pravimu pridu vernih oberne.